

Banatul Literar

REVISTĂ LITERARĂ

Director: Lucian Costin

Cuprinsul:

Din viața scriitorilor	Lucian Costin
Pasul meu peste ani	Ion Th. Ilea
Amurg >	Sorion Duma
Se năruie flăcări >	Gheorghe Catană
Pățania părintelui Spiridon	Geo Pajiște
Iluzie >	E. Ar. Zaharia
Plâns >	L. Costin
Surâsul domniței de rouă	Gheorghe Negru
Geneza baladei bănățene	Salustia Bona
Tăcere >	V. B.
Când am plecat >	L. Costin
Toamnă	Cornel Baican
Căință	Lilly Trașcă
Ziua Domnului	Redacția
Note din literatura germană	
Pagina începătorilor bănățeni	
Cronica	

Un exemplar Lei 10

Banatul Literar

Anul II No. 3—4 -5

***

Craiova, Decemv. 1935 Ian. 1936

APARE TOT LA DOUA LUNI IN NUMERE DUBLE

Director: Lucian Costin   Administration și Redacția: L. Costin, Caransebeș

DIN VIAȚA SCRITORILOR — CEASURI LITERARE —

Cu D-l Liviu Rebreanu

După o plimbare înainte de câțiva ani pe cheiul Dunării la T.-Severin cu marele nostru dramaturg *Mihail Sorbu* — nu trecu mult și o veste bună mă surprinse, că romancierul *Liviu Rebreanu* va fi în regiunea noastră cu o serie de conferințe prin orașele principale ale Banatului. S'a oprit și în acest românesc orașel de munte cu un subiect favorit «*Eroii din romanele mele*». Și toți l-am savurat într'o tăcere adâncă pe acela, ce venise între noi cu verva dinamică și tinuta academică în tratarea atât de sobră a subiectului său.

Vechea și noua generație de romancieri români are în *Liviu Rebreanu* o puternică individualitate de tranziție dela vechii romancieri până la 1916 și pentru noii romancieri dela 1920 încoace.

Vechiul roman își încheie faza evolutivă cu *Liviu Rebreanu* și *Mihail Sadoveanu*, două somități ale romanului două figuri, cu cari începe faza cea nouă a romanului, doi reprezentanți, ce domină covârșitor și noua generație a romancierilor.

În lumina radioasă a celor 50 de ani ai vieții sale stă astăzi *Liviu Rebreanu* între rafturile modeste ale manuscriselor sale privindu-le — omul și scriitorul — cu duioșie și atâtea intime reticențe.

Foarte simpatic cu eroii săi, dornic de a sta cu fiecare din ei de vorbă, pe fiecare de a-l înfiripa în această viață cu o doză de vitalitate și mobilitate — astfel *Liviu Rebreanu* a putut să secondeze pe fiecare erou până în cele mai fine detalii inductive și deductive. În arena egocentrismului său stă maiestruul psiholog rutinat și concrescut cu subiectele sale în toată amploarea geniului de scriitor. E singur *Mihail Sadoveanu*, care împreună cu *Liviu Rebreanu* poate să măsoare genialitatea spiritualității în romanul nostru, așa cum am avea noi de așteptat.

A contempla ideea, a o pune în mobilitate, a-i da haina mătăsoasă și strălucitoare de acțiune, a o destinde acțiunea pe

canavaua realismului și a specificului, ce se cheamă *roman* — încă nu e suficient. Romancierul Liviu Rebreanu e mai mult: e *psihologul rasei noastre române* în coloratura vieții a timpului și a spațiului. Vivace în metempsihoza (Adam și Eva) eului material și imaterial; fiecare vorbește (citind romanele sale) *deodată cu autorul* (stăpânul eroilor) și cu eroii, ce nu-i scapă din ochiu până la *verdictul destinului în roman*: unde are să ajungă fiecare din eroii acțiunii.

Așezat într'un cartier liniștit (al Bucureștiului (Str. Tache Ionescu, 12) adesea fuge din mediul urbanistic luând cele drumuri prăfuite din largurile țării, prin sate și măruntele cătune, ici-colo la vr'un conac boeresc izolat în lumina argintie a zilei ori în clarul alburii al lunei—pentru a cunoaște și a trăi viața aceasta *împreună* cu semenii săi (eroii în acțiunea romanelor) pe acest tărîm românesc, având cu ei a împărți fiecăruia *rolul în stilarea acțiunii*.

Rezemați amândoi de un grilaj la despărțirea noastră, privirea-i alunecă spre sprâncenele munților noștri, spre valea Timișului, spre soarele rubiniu al amurgului, ce se lasă încet-încet în largurile văii. Zăpada albă, pufoasă. Joc de culori și sunete pe claviatura naturii. În toate e sâmburele vieții divine și a celei umane. Ochiul său joacă nerăbdător sub sprâncenele-i vioaie; urechea adulmecă vibrațiile naturii și amândoi ochi se ridică spre neant măsurându-i profunzimirile și misterele....

Da, d-le Costin, am savurat și eu în peisagiile și simfoniile cuiva măreția, splendoarea coloraturii și sonicității naturii — în adevărata ei simfonie.

L-au căutat muzele pe maestrul, ce le poate înțelege, deci și crea în radiațiunea talentului.

Arhaicul nostru graiu din sec. XVI — XVIII, graiul străbunilor — al cronicarilor, în frumoasa haină a versului, nime nu l-a putut concepe și reda în *arta poetică* decât autorul ciclului din „Astrale”, care are în sângele său moldovean savoatea miresmată a unuia, ce a trăit și concrescut pe acele meleaguri moldovene, ca și romancierul Mihail Sadoveanu, cu sufletul în sufletul voievozilor, ctitorilor, cronicarilor noștri etc.

Graiul nostru arhaic are puțini maiestri în proză (stilistica, foarte grea, ca la Germani în Nibelungenlied); în epoca noastră în poezie e unicul, autorul „Astralelor”....

LUCIAN COSTIN

Pasul meu peste ani

*In mugurii 'nclеștării poveste 'nflorire așteaptă
cum un ocaș zorile mijite liberării.
Pe tăgaș ascuns privire se îndreaptă
spre angrenajul întâmplării.
Praștie țintește înălțimi turtite de gând,
un om e mic, mulțimea să vie la rând
Și din turnul ochiului ne'nchis
răsară cuvânt de mit,
poruncă precum cerul la prezis. Library Cluj
In salt ridicat spre nestârșit
colonadă de marmură tie credința nouă
și-o stea să cadă ruptă'n două.
Din Polul Nord la Polul Sud
un pas voiu face,
cu lacrimi de bucurie vreau să ud
rod verde în grădină de pace.
Intors rânduiri pământul deșteptat
să-l văd sub alte pluguri cum răsuflă ușurat.*

ION TH. ILEA

AMURG

*Afară vremue
Și zarea-și despletește vălul
Vânăț.*

*Pulbere neagră
Presară cerul
Roșie ca tierul
In foc.
E para asfințitului
Seara.*

*Munți de neguri
Bue a iadului coloare
Sup'ă de zări. Moare
Lumina.*

*Și vuirea vântului
Sparge tăcerea.
Așa e vrerea lui.*

*Șuvoaie de tumuri
Curg
In amurg . . .*

Se năruie flacări..

*Se năruie flacări,
Nătrame.
Azurul pe lac
E scame.*

*Toiage aurii
De lumini
Poale de cer
Cu spini....*

*Și carul cu boi
Pe drum...
E sgômot în sat
Și tum...*

SORION DUMA

Păţania părintelui Spiridon

De două zile ninge neîntrerupt, Ceriul întreg e acoperit cu nori plumburii din care se cerne puzderia de fulgi moi. Ți se pare că s'a desfundat ceriul, așa nu mai voesc să înceteze. Îi vezi venind din înălțime ca un roiuriș de albine albe, cari se rostogolesc unele peste altele sărutându-se și îmbrățișându-se și apoi nizuindu-se care de care să ajungă mai iute jos pe patul moale.

Crengile pomilor sunt aplecate până aproape de pământ de greutatea zăpezii, iar drumurile troenite de nu mai cunoști pe unde li-e urma.

Vântul fluieră a pustiu pe la fereastră și le zgâie ca un voinic ce nu-i pasă de mine. Câte odată mai dă razna și prin coșurile caselor, întorcând fumul și mânându-l d'a valma pe câte o ușe deschisă. Vai de călătorul pe care l-a apucat pe drum așa o vreme proastă, să-i plângi de milă.

În odata caldă părintele Spiridon se preumbla cu pași grei, șiși ținea o mână în barba sa cea lungă și neagră ca covorul, iar în cealaltă ținea o hârtie pe care o scosese din cuiu unde fusese agățată.

Din când în când deschidea fereastra și se uita la ceriu încrêțind din sprâncene, apoi iar iute se retrăgea înlăuntru și închidea fereastra, pe care vântul voia să i-o zmulgă din mână.

— Auzi tu preoteasă — zise părintele Spiridon soției sale — auzi, pe mâne sunt chemat ca martor la judecătorie și uite chiar acum se puse ăst căbuz de nea. Și să nu mă duc nu pot, că sunt chemat acum a doua oară și domnii ăia cum sânt mânioși pe mine dela alegeri, o să-mi mâne jandarmii pe cap, să mă ducă ca pe hoț numai să mă facă de rușine, nu, de mers trebuie să merg, negreșit trebuie să merg și uite vremea asta parcă anume se pune împotrivă.

— Ia lasă părinte — zise preoteasa, că Dumnezeu e bun și până mâne poate să înceteze viscolul, caii ni-s buni, îi prinzi la sanie și hi! cu Dumnezeu, îți trebuie 4 oare până acolo; de pleci la 3 ceasuri după miezul nopții, ești la 7 acolo, apoi până nu te mai desmurți o leacă, până te îmbraci și dejezezi, numai bine la 9 ești în fața judecătorilor. Dacă isprăvești însă, să nu stai mult, să pleci de loc acasă, că de cu seară nu e lună, ziua e mică, când cauți e seară și prin vremea asta nu știi ce ți se poate întâmpla. Doamne ferește!

— Așa voi și face draga mea, dar uite nu știu ce mi mie, îți spun grept, nici odată nu mi-a fost așa silă, ca acum să plec, și de plecat trebuie să plec.

Ași da ori cât numai să nu pot să nu mă duc, parcă îmi spune ceva din lăuntru că nu-i bine cu mine, înaintea ochilor mei sufletești parcă zăresc ceva monstruos grațios, ce mă face să mă cutremur. Că ori cum, dar o călătorie de 4 oare cu trăsura prin așa o vreme nu e ceva lucru ușor.

Cât de rău e, că nu avem tren pela noi. Și să îmi iau atestat dela medic că sunt bolnav, iar nu o pot face, nu mă lasă conștiința și nu se potrivește minciuna cu demnitatea unui preot. Nu, așa ceva nu pot face. Mă voiu duce, da mă voi duce, mă învălesc bine, cai buni am, slugă credincioasă asemenea, de ce să-mi fie teamă, doar nu sunt copil; îmi pot lua chiar pușca cu mine pentru siguranță și voi pleca di nineață.

Și părintele Spiridon parcă se rușina de această slăbiciune a sa, ce

și-o arăta în fața preotesei, prinse curaj, chipul i se însenină și o greutate parcă căzu depe inima sa. Luă o gazetă și începu a citi noutățile zilei. În odaie era cald; un miros plăcut de tămâie se înălța prin aer, că părintele făcuse înaintea de amiaz slujba creștină bolnavilor. Căci la părintele Spiridon, veniau bolnavi peste nouă hotară, chiar și acum prin astă vreme viscoloasă venise unul și plecase mângăiat din casa sa.

Că unde punea el ruga, punea și Dumnezeu mila. Și așa nu trecea zi să nu vie cineva la casa părintelui Spiridon. Moltvelnicul său era pururea deschis pentru tot felul de boale și așa cu oamenii curgeau și banii la casa părintelui și-i făceau traiul liniștit. Afară de aceasta Dumnezeu îl mai învrednicise și cu o preoteasă bună și înțeleaptă, păstrătoare și milostivă de să-i cauți pereche. Și nu și dorea părintele Spiridon alt trai mai bun decât aceasta. Numai din când în când își aducea aminte că avusese doi copii, doi îngereși, cari astăzi zac sub glia rece și lacrimi îi izvoreau din ochi, dar să mângăia cu aceea, că Domnul a dat, Domnul a luat și preoteasa e încă tinără, le mai poate da Dumnezeu, că la el este darul și puterea.

Apoi părintele Spiridon chemă sluga înăuntru și-i zise:

— Auzi Ioane!

— Au! Părinte!

— Pe mâne sunt chemat la judecătorie la oraș. Să pui fân în sanie și să grijești bine de cai; să te scoli la două după miezul nopții, să strigi și la mine și să hrănești bine caii așa că la 3 să plecăm, că știu că ne trebuie cel puțin patru oare până acolo. Eu la nouă oare trebuie să mă prezint la județ.

Deci să fii cu grije să nu întârziem.

— Ai înțeles Ioane?

— Am înțeles părinte! Las grija mea.

Apoi cinară și se culcară mai de vreme ca de obicei ca să se poată scula dimineață.

Pe la miezul nopții numai ce se pomeni preoteasa că părintele visează ceva, dă din mâni, răsuflă greu. Vrea să strige și nu poate. Îl deșteaptă numai decât zicându-i: părinte! părinte! ce ai?

— Părintele Spiridon se pomeni buimăcit din acest somn greu, își făcu cruce și zise:

— Tu preteasă! Să-ți spun ce am visat, e ceva grozav și înflorător. Mi se făcea că vin asupra mea duhuri necurate multe, multe de nu mai încăpeau, și ah! ce urăți erau. Aveau eoarne pe cap și cozi lungi ce se trăgeau după ei.

Gura îi era căscată și limba de foc. Iar ochii lor sclipeau ca cărbunii aprinși. Ah! ce lucru grozav, și acum tremur de spaimă. Și veneau toți asupra mea, auzi veneau așa că să mă sfășie și eu sârmanul nu aveam altă arma, fără numai o cruce albă în mână. Cu ea îmi formai pe pământ un cerc larg împrejurul meu și stam liniștit și mă rugam.

Duhurile necurate, — vai bată-le sfânta cruce că urâte mai erau, veneau cu limbile lor de foc asupra mea dar din linia cercului nu treceau spre mine. Așa mă bălăbăneam cu ele, eu făcându-mi cruce cu crucea albă ce o țineam în mână, iar ele rânjindu-se la mine — până mă pomeniși tu. Ah! ce vis grozav. Tremur din toate membrele.

— Semn rău părinte — zise preteasa. Mai bine ai face să te lași de dus, ce o fi o fi; uite că și vremea și chiar inima ta și se pune împotriva.

Dacă ai fi — ferească Dumnezeu — bolnav ce ai face? atunci ai putea să nu te duci. Așa fă și acum, că nu ți-i sabia la cap; ce să-ți primejduiești viața pentru niște fleacuri de vorbe, vor spune ceilalți martiri și

poate se sfârșește cauza, nici nu te vor chema. Eu așa zic, în sfârșit tu fă cum gândești că e mai bine.

— Ba nu preoteasă, de dus trebuie să mă duc, nu pot să mă las, visurile sunt visuri, și câte nu visează omul în nopțile astea lungi. Și părintele se sculă din pat, aprinse un chibrit și uitându-se la orologiul din părete zise: Sunt 11 ore, mai este timp. Și se culcă din nou în așternutul cald lângă preoteasa lui.

Pela vr'o 2 oare iacă cineva îi bate în fereastră: Părinte! părinte! o fi vremea? Era sluga.

Părintele se sculă și aprinse lumina și zise slugii: Grijește caii Ioane și prinde-i, că eu îndată mă îmbrac.

Peste o jumătate de oră sania sta gata la trepte numai să se urce. Părintele Spiridon se îmbracă bine în o bundă mare, la picioare își luă un burduș cald, preoteasa îl învăli la grumaz cu o cârpă groasă și zise slugii: Să ai seama Ioane, să nu-mi răstorni pe popa, că atâta am și eu.

Părintele Spiridon simți o căldură în inimă la auzul astor vorbe spuse din gura preotesei și când fu gata de plecare „stai” își aduse aminte: la du-te preoteasă adă-mi pușca și câteva paroane, nu știi ce ni se poate întâmpla, mai bine ce-i bine; știi că paza bună trece primejdia rea.

— Bine zici părinte — zise sluga, că eu încă mi-am luat toporul cu mine, că colo la valea afundată cam vin lupii, mai ales acum pe vremea asta cu ninsoare.

Într'acea preoteasa aduse pușca. Părintele o puse bine dinainte între genunchi, iar patroanele le puse în pozonar și zise făcându-și cruce: haida Ioane, mână!

Și sluga dete zbicușcailor și pleacă. Viscolul contenise, dar neaua era mare, abia o vânzoleau caii. Pe cer luna era sus, și se vedea ca ziua. Stelele scilpeau cu ochii lor de foc, iar neaua scârțâia de înghețată ce era.

— Numai să nu greșești drumul Ioane! să ne bagi în vr'un șanț!

— Nu avea frică părinte! eu știu drumul chiar întuneric să fie, dar acum că se vede ca ziua.

Și caii mergeau în trap. La grumaz le pusese sluga clopoșele mici, care zingăreau cu un sunet argintiu.

Părintele învăluit în bundă ședea dinapoi și mii de gânduri cari de cari mai fantastice îi răsăreau prin minte.

O căldură neînțeleasă îl cuprinse și zingănitul acesta argintiu al clopoștelor îi suna așa plăcut în urechi și se îmbina cu gândurile sale purtându-l ca pe nește aripi ușoare de seralimă.

— Ațipise.

Când se pomeni caii mergeau lin. Sluga ținea strâns frânele în mână. Luna își trebuia discul pe cerul instelat. Un norișor alb o acoperi ușor și luna părea acum ca un fund spălăcit. Dar norul trecu repede și fața lunii iar se luminează purcă și mai tare. Stelele scilpeau și ele și luminau fața albă a zăpezii până în mari depărtări.

Din când în când un vânticel sufla așa de subțire și trăgănat de te tăia ca cu briciul.

Intrară în pădure și ajunseră la locul cel mai primejlios la valea afumată. Aci era o vale largă și făcută ca o căldare ocolită jur împrejur de dealuri acoperite cu păduri bătrâne. Drumul mergea prin mijlocul ei și defa un loc începea a sui la deal.

Cum intrară în pădure vântul încetă și luna parcă numai lumina așa cu putere. Umbrele arborilor se lungiseră pe zăpada sclipitoare ca nește

brațe de urieși. În colo era liniște ca în mormânt. Numai râul ce eșise din pădure și își așternea patul de-alungul drumului mare își mai suna valurile ovidu-le de pietre și făcând spume de mânia. În valurile lui umflate și ltluburi luna își oglindea fața tremurătoare de câte ori izbutia să se ridice de după câte un norușor albastru ce-i sta în cale.

Părintele Spiridon ședea ghemuit în bunda sa, era treaz și deșteptat și gândurile îl frământau în feluri și chipuri. Deodată i se păru că aude în depărtări urlete nedeslușite. Își trase guleru de pe urechi și ascultă mai bine, și iată că urlete se auziră de data asta destul de lămurit.

— Auzi părinte — zise sluga. Bine ai făcut de ai luat pușca și eu toporul, poate o să avem de furcă cu lupii. Numai de n'ar fi așa mulți și noi singuri prăci.

— Nu fi fricos Ioane. Am zece patroane la mine și în pușcă doauă de ce să ne temem? Să vină numai că avem noi ac de cojocul lor.

Și nici nu sfârși părintele vorba bine când iată urletele erau tare aproape și de amândouă laturile pădurii, în umbrele arborilor se iviră o grămadă de puncte negre ce veneau atrase de mirosul cailor asudați. Și cu cât se apropiau cu atât se deslușia mai bine chipul bestiiilor sălbatice cari veneau urlând în număr destul de respectabil.

Caii simțindu-i își iuțiră pașii, de sluga abia îi ținea în frâu; ei se strângeau între sine, se încruntau, săreau, sforăiau pe nări și aburi groși eșau de pe corpul lor înfierbântat. Sania luneca ușor ca trasă de doi bălauri.

Părintele Spiridon vazându-se urmărit de bestiiile sălbatice își lăpădă bunda de pe sine, luă pușca și se puse în poziție numai să tragă. Dar văzând mulțimea de lupi simți oarecum un fior de gheață prin inimă și dispoziția sufletească a sa, bună de mai înainte se schimbă acum în un hap amar, grețos.

Când lupii fură așa de aproape ca să-i poată lua în țel, se auzi deodată o detunătură, apoi alta și pe loc doi lupi căzură, roșind zăpada cu sângele lor. Îndată ceilalți se aruncară asupra lor și îi rupseră în bucăți. Părintele mai trase câte-va focuri, și tot plumbul culca la pământ câte o bestie sălbatcă. În sfârșit lupii se retraseră urlând în adâncul pădurii.

Doamne mulțămescu-ți — zise părintele făcându-și cruce, că scăparăm de primejdie.

Apoi sluga opri caii să mai resufte puțin, îi acoperi cu procovițele lor, și îi frecă la ochi ca să-i mai imblânzească.

— Părintele Spiridon luându-și curaj zise slugei:

Tu Ioane! n'ar fi bine să punem noi lupii împușcați în sanie, că pielea lor e scumpă, după atâta frică să avem cel puțin o mică răsplată.

— Că zău părinte bine zici — grăi sluga. Rămâi sântia ta aci la cai și eu merg să-i aduc la sanie, că nu-s așa departe.

Și merse sluga de 4 ori și aduse trăgându-i după sine prin zăpadă 4 lupi mari și cu ajutorul părintelui îi aruncă în sanie dinapoi în șireghie. Apoi se sui să-i acopere cu fân și să împingă mai înainte jiturile.

Dar cum sluga fiind sus, iar părintele jos, deodata caii simțind lupii în sanie, se spăriară și plecară ca o vijelie năpraznică, iar părintele rămase în mijlocul drumului, frângându-și mâinile de necaz.

El aleargă după sanie, strigă după ajutor, dar sluga nu fu în stare a opri furia cailor. Ei fugeau ca turbați și din copitele lor fulgerau scânteii. După o cotitură a drumului părintele îi perdu din ochi și numai zingănitul clopoțelelor și tropotul cadentat al copitelor se mai auzia. Apoi și sunetele acelea se auzeau în tăcerea nopții tot mai rar, până ce se perdură

cu totul, și părintele rămase cum spusei în mijlocul drumului expus celei mai mari primejdii și disperat ca vai de el.

Acum lupii își făcură de nou apariția eșind din pădure și alergând în număr par'că și mai mare, încercând un nou atac asupra părintelui gata să-și răsbune poate pentru cele petrecute mai înainte.

Părintele Spiridon sârmanul disperat și buimăcit cu mâinile goale, ce era să facă? Se credea perdut.

La un moment i se înfățișă înaintea chipul preotesei, de care n'ascultase, apoi își ridică ochii spre ceru implorând ajutorul lui Dumnezeu, ca prin o minune să-i scape din ghearăle acestor monstri.

Dar lupii alergiu spre el urlând cu gurile căscate gata să-l stăție Părintele începu a striga, apoi o luă la fuga pe drum, până la crucea ce se înălța la marginea drumului la locul unde începea suișul.

Aci un gând îi veni, un gând mântuitor. Crucea era jur împrejur îngrădită cu lăzei. Părintele se gândi se mânăle de ei, și cât ai bate în palme și fu sus în vârful crucii sprijinindu-se cu picioarele și cu mâinile debrațele ei.

Dumnezeu îi luminase gândul de făcu așa, căci iată când fu sus în vârful crucii și bestiile sălbatice fură aci, și ocoliră crucea căutând în sus cu ochii lor scilpitori ca cărbunii aprinși și urlând de te prindeau fiorii morții. Și din ce în ce bestiile veneau în număr tot mai mare, și ocoleau crucea urlând și căutând în sus ca să le cadă prada în gură.

Părintele Spiridon stă în vârful crucii și sudori picurau de pe fruntea sa. Păru i se făcu măciucă în vârful capului, și căciula parcă nici nu o mai simțea. Iama îi bătea cu putere în piept, urechile îi țuneau, îi veniau amefeli și era aproape să cadă jos în gura fiarelor sălbatice. Să strige după ajutor nici nu mai putea, așa își perduse toată nădejdea. Și lupii se roteau împrejurul crucii, se mușeau unii pe alții, rânjau furios, se urcau cu picioarele dinainte pe lățeții crucii, așteptând că doară, doară le va cădea prada.

Crucea era și ea veche și amenința în tot momentul să cadă cu greutatea ce era pe ea și gândul acesta marea și mai mult spaîma părintelui.

Nu mai acum își aduse aminte părintele Spiridon de visul din noaptea trecută.

Iată diavolii își zicea dânsul cari mă încunjurau cu gurile lor de văpae, dar nu se atingeau de cercul ce-l formasem împrejurul meu. Iată crucea ce o țineam în mâini în vis, o țin acum în realitate. Oh! Doamne, mare ești Doamne, și ne descoperi de multe ori și nouă păcătoșilor tainele tale, dar numai în vis, ca văzând să nu vedem și vorbind să nu înțelegem.

Ajută-mi Doamne și mă mântue de această primejdie și-ți promit să fac în acest loc o altă cruce, o cruce albă, care să mărturisească lumii de această întâmplare, din care tu Doamne m'ai scăpat, prin crucea fiului tău, cu puterea ta cea mare și cu brațul tău cel înalt.

Așa se ruga părintele Spiridon și lacrimi fierbinți cîrseră în decursul rugăciunii pe obrajii sei fripți de frigul nopți.

Și bunul Dumnezeu ascultă glasul său. Sluga reușise în satul cel mai de aproape să oprească cai și luând într'ajutor oameni înarmați se întoarseră cu sania la locul de primejdie și ajunseră chiar la timp înainte de a îngheța de tot părintele Spiridon și a cădea în gura fiarălor ce-i pândeau.

Luna chiar atunci asfinția, palidă, tristă, spalăcită, iar împrejurul ei norișori parcă stropiți cu sânge, așa se vedeau la lumina ei ce muria.

La răsărit creștetul munților se albi dintr'odată ca de niște săgeți de lumină gălbînă aruncate din mari depărtări.

Erau zorile zilei.

Oameni veniți într'ajutorul părintelui risipiră haita de lupi și împușcară o mulțime din ei.

Vă puteți închipui bucuria părintelui Spiridon când îi văzu; el fu luat jos de pe cruce unde stătuse mai bine de o oră în cele mai cumplite chinuri și torturi sufletești, cari îl îmbătrâniră înainte de vreme.

El căzu în genunchi înaintea crucii, o sărută și mulțumi lui Dumnezeu care l-a scăpat din acest pericol prin o minune ne mai auzită.

Intre cei dintâiu care ajută părintelui să se dea jos de pe cruce fu credinciosul său servitor, care privea mirat la stăpânul seu dar nu zise nimic.

Numai după ce pleacă și erau afară de orice primejdie zise sluga:

— Părinte! Sântia ta nici nu știi ce schimbare s'apetrecut cu D-ta în timpul cât ai stat sus pe cruce.

— Nu, — zise părintele.

— Ia poștește și te uită, și sluga scoase din pozonarul său o oglindă ce o purta totdeauna cu sine — și o întinse părintelui.

Cum se uită părintele și-și văzu chipul îl cuprinsă nește amefeli de-i venea să cadă din sanie; urechile îi văjiau, iar peste ochi parcă i se întinse o pânză fină de păianjin. Nici nu se mai cunoștea, parcă nu era el, îmbătrânise înainte de vreme, iar barba și părul din regre ce erau îi albise ca și omătul ce-i înconjura.

Ce va zice preoteasa când mă va vedea? eu om de 30 de ani, ală ca oala dintrodată, ca și când aș fi un moșneag de 80 de ani.

Curată minune?

Apoi zise cu voce tare către slugă:

— Mă loane! Nici un păr nu mi se clătește fără voia lui Dumnezeu. A fost voia lui să se întâmple așa o minune, că minune a fost și această scăpare a mea.

Să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru toate, că toate câte ni-le trimite el, sunt bune și folositoare nouă.

Când se întoarseră acasă, tot satul auzise de cele petrecute și curtea părintelui era plină de poporenî, cari veniseră să-i mângâie compătîmându-l.

Iar preoteasa când îl văzu plângea, se bocea și-și frângea mâinile de durere.

— Nu plânge — îi zise părintele — a fost voia lui Dumnezeu să se întâmple așa, să dăm laudă lui Dumnezeu că am scăpat numai cu atâta.

Vestea aceasta se lăți ca fulgerul în tot aretul acela.

La vre o două săptămâni după cele petrecute, pe locul unde se făcuse mântuirea părintelui Spiridon se înălța falnic o cruce mare și frumoasă colorată alb și în sârbătoarea cea mai apropiată i se făcu sfințirea.

Din cinci comune de prin prejur veniră preoți cu litia și cu popor mult de făcură sfințirea crucii celei noi, ridicată pe spesele părintelui Spiridon întru aducerea aminte de această înfămplare furioasă și minune a Dumnezeirii.

Acî părintele Spiridon ținu poporului adunat o cuvântare foarte frumoasă despre însemnătatea crucii, apoi își descrie pățania sa din acea noapte feroasă și îndeamnă poporul să creadă în sfânta cruce, căci numai prin cruce ne putem mântui.

Poporul privea la părintele Spiridon ca la un sfânt și-i sorbea învățăturile din gură mai ales când îi vedea chipul blând așezat, barba lungă și albă, părul întors spre spate și de culoarea crinului. Un adevărat chip de sfânt.

Iar valea aceia, unde se petrecură cele istorisite, poporul o numi „valeurii” și așa se numește ea și până în ziua de astăzi.

ILUZIE....

*In toiul serii parc'ai vrut
Să-mi întăşuri gândul mort
In cămaşa visului tău jilav.
Plângând un drum necunoscut
Lespezi tunerare port
Din greu in su/letu-mi bolnav*

*Ai vrut să faci din mine un smerit
A cărui trudă să tie asudătura
Nesecată—obiditului moşneag
Iluzie, în mine a murit
Speranţa şi visul cu făptura
Vieţii mele... şi-acuma sunt pribeag*

GEO PAJIŞTE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PLÂNS....

*Plânge'n mine un cimitir
De desnădejdi şi suterinţi,
Spune Doamne ce părinţi
Mi-au pus pe trunte acest mir?..*

*De-a revărsărilor dureri
Stropit în sutlet cu sânge
Vieţa-mi geme şi plânge
Trudă fără mângăeri...*

GEO PAJIŞTE

Surâsul Domniței de Rouă

*Dacă murind în cetate spre mare
Și nelăsând nimic înurma mea
Decât un nume căplușit c'o stea
Și o iubire frenetică mare.*

*Aș dori ca rapsod un copac
Din care vara pruncii să culeagă
Poame roșioare, pe când umbra'ntreagă
Va cădea pe lutul meu sărac.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj
*Și dacă toți poezii m'or uita
Că le-am fost prieten, versul le-am iubit
Peste vreme chipul tău ca din mit
Imi va surâde blând ca o stea*

*Dincolo, unde aezi putrezesc
In mână cu pocalul de vin
Surâsul tău cald, feminin,
Ca soarele pe-un plai românesc.*

E. AR. ZAHARIA

Geneza baladei bănăţene

Poezia populară s'a ridicat prin cele trei secole XVII-XVIII-XIX pe culmile unei literaturi speciale a poporului român — literatura populară cu valori supreme. N'am fi putut concepe o literatură cultă, începând cu cea religioasă-didactică, dacă n'am fi avut în forţa lirică a poporului potenţialul energetic pentru a concretiza puterea de creaţie a unui popor. Încă pe la începutul sec. XIX nu se putea contura nimic, din orizontul literaturii populare, căci toate forţele naţiunii mijeau cu ochii painjenţi de obiduri seculare şi milenare. Literatura populară trăia în popor, dela gură la gură, din generaţii în generaţii. Cu tot exodul analfabetismului am putut salva, provincie după provincie, un tezaur nepreţuit. Avem cea mai bogată literatură în orient, datorită expansiunii elementului românesc pe o suprafaţă de cel puţin 1.500 000 kmp în Europa.

Cu literatura populară suntem înaintea Italiei, Franţei şi a celorlalte surori latine, înaintea vecinilor slavi. Slavismul întins în elementul român la Nord şi Sud de Dunăre a absorbit mult din sufletul roman specificându-se după regiuni şi ţări în literaturi slave de mai multe nuanţe. Deci acest fenomen milenar nu se atribuie decât unei forţe etnice superioare: poporul român cu valorile sale incomensurabile.

Basmul şi cântecul sunt cele două colonade, pe care se razimă edificiul monumental al literaturii populare. Dacă proza populară se nuanţează în atâtea specii ale sale, nu mai puţin că şi cântecul are multe variaţii de producţii psihologice ce se afişează ca artă populară. O forţă în popor e *povestitorul*, altă forţă *cântăreţul*. Ambii sunt precursorii literaturii culte în proză şi poezie. Astăzi se distanţează ambele în procesul de evoluţie şi concretizarea energetică.

Un memento îl subliniez dela acest loc, că tezaurul principal al literaturii române a fost salvat într'un secol: sec. XIX. Dacă literatura populară de astăzi nu mai crează şi nu poate crea, e că acest proces de stagnare se va atribui ascensiunii istorice, în care durerile amorteşc, când zâmbetul şi fericirea unirii nu mai sunt rezonanţa rezistenţei atroce. Deci şi în melancolia durerii ca şi cea a fericirii timpul şi spaţiul îşi au rezervele destinului în creaţie.

A mă apropia de subiectul lucrării «balada bănăţeană» înseamnă a trece în revistă cele vremuri de romantism etnic al poporului nostru. Acest romantism integral — dela viaţa pastorală până

în conacul boerului și chilia târgovățului — în efflorescența lui tot în secolul XIX, a contribuit la emanciparea literaturii populare, din care nici Enăchiță Văcărescu și nici Bolintineanu n'ar fi armonizat vr'un acord în poezie, dacă muza aceasta — literatura populară — nu li-ar fi deschis cărarea spre Parnasul literaturii culte.

Pentru a ilustra geografic extensiunea baladei române în zonele ei de formație și structură literară, voi alătura o schiță în volum:

A) Pentru extensiunea baladei în țările române.

B) Pentru încadrarea și extensiunea baladei bănățene.

D-1 Ovid Desușianu, în amplul său studiu «Viața păstoraască în poezia noastră populară» se reține și asupra unui subiect pasionat «Miorița», la care stabilește și zonele de formație ale baladei populare române. D-2 sa spune textual:

„Geograficește nașterea baladei o putem fixa pe liniile de transhumanță, care legau Transilvania de Moldova. Acolo și în special pe drumul care cobora în jos, spre sudul Moldovei surprindem mai viu acest cântec ciobănesc (Miorița), deși de câteva decenii el a pierdut mult din răspândirea lui și când se mai aude redă foarte vag, cu multe întunecări, ce a fost sufletul lui de altădată.

Din aceste părți balada a radiat mai departe, spre centrul și vestul Transilvaniei, spre Maramureș, Bucovina cum și nordul Moldovei și Munteniei. Răspândirea, ca și genesa ei, pare să ne ducă tot spre drumurile de transhumanță. Lângă drumurile care legau Transilvania, Maramureșul și Bucovina de Moldova, cum și de Basarabia și Dobrogea, erau acele care coborau în Muntenia, prin valea Prahovei, a Oltului și Jiului și, ținând seama de proveniențele variantelor muntene ale Mioriței, vedem că ele coincid cu aceste zone de transhumanță. Cu alte cuvinte, putem admite, că balada a urmat pe ciobanii trecuți dintr'un ținut într'altul, s'a răspândit pe unde au rătăcit aceștia” etc. etc.

Acestea în legătură cu balada Miorița și migrațiunea ei. Foarte juste aprecieri despre zonele de formație ale baladei. Eu însă aş avea criteriile mele de complectare. Acestea ar fi următoarele:

Da, balada în general s'a format pe șira Carpaților moldoveni și transilvăneni, dar să nu se uite, că nu numai balada istorică, ci și cea haiducească au axa principală mai la Sud — la Dunăre, deci două axe de formare a baladei române, nu una singură carpatină. Cea carpatină, cum observă just D-1 O. Desușianu, se ramifică pe liniile de transhumanță spre Sud, în contact strâns cu a doua, cea danubiană. Baladele moldovene și ardelenene au orizontul lor spre Sud, *cele oltene și bănățene s'au format pe axa doua, cea danăreană.*

Din ce rezultă aceasta? Sub Fanarioți se cristalizează tendința

unei vieți de stat între vasal și suveran. În umbra acestor obișnuințe vremuri viața socială e încleștată în turcomania și fobia de robie, de romantism calm și cuminte. Curțile domnești dela București, curțile beilor, pașelor din raialele dunărene — din Serbia și țările române — au o viață de promiscuitate română-bizantină-torcofilă. Figurile epice din balade sunt aproape în întregime din părțile de miazăzi a țărilor române. București, Braila, Belgradul și Țarigradul sunt pilonii axei dunărene. La cea carpantină sunt: Ineștia (Hunedoara), Deva, Sibiu, Brașov și în puține unul din Nord: Clujul.

Viața socială de stat era una transilvăneană cu un suveran «Maghiarii», iar a doua viață de stat (Pentru Moldova, Muntenia și Oltenia) era un specific mentală, turcească la suprafață, în fond boierească-românească. Țarigradul are mare rol în toate baladele. În cele oltene și bănățene un rol deosebit.

Din structura baladelor am observat, că cele maramușene au 2 balanse: una spre Moldova de Nord (linia Câmpulung-Suceava), a doua Cluj-Hațeg-Brașov-București-Braila-Țarigrad. Puține sunt cele bihorene, cari s'au localizat între Crișui și Mureș și n'au emigrat, dar nici altele n'au imigrat. Din tot Ardealul cea mai bogată regiune e Țara Hațegului, pe șira transumanțelor carpatine: până la Sibiu-Brașov deoparte, de alta linia Bistrei spre Banat, ramificându-se și influențându-se reciproc cu cea olteană. Și am câteva considerațiuni generale asupra *baladei bănățene*.

Baladele bănățene sunt după numărul lor covârșitor față de celelalte provincii ale țării noastre producțiuni nespuse de interesante ale geniului poporan.

Structura lor epică, fondul mistic și legendar, elementul liric și comorile epice, ale sufletului bănățean denotă acea valoare atât de recunoscută. Balada Bănățeană e nota caracteristică a acelor epoce eroico-legendare din ultimul secol al dominațiunii Turcilor atât în dreapta cât și în stânga Dunării, când fantezia bogată a poporului căuta acea formă ușoară și evolutivă a geniului epic, în care turna calitățile și peripețiile eroului, iar acțiunea se putea desfășura până în ultimele amănunte, ceea ce doinele și romanțele nu cristalizau decât generic un sentimentalism în note eminentemente lirice. Baladadele astăzi sunt un lung șir de formațiuni, închegare, evoluție.

Cântecele bătrânești, conservate din tradiții în tradiții numai în gura poporului, au luat o formă epică, mai pregnantă între anii 1750 — 1850. Facțiunea lor lingvistică, structura îngrijită a versificației și variațiile dela fond la fond nu putea să ni le dea o epocă mai veche, când elementele lirice ale limbei n'aveau încă pentru formele lungi ale geniului epic acele variațiuni de idei, construcții

și cuvinte. Baladele de astăzi sunt ultimele variante ale cântecelor bătrânești, cari își au vechimea în timpuri sure, îndepărtate și într'o formă mult mai primitivă de cât cele de astăzi. Marele lor număr eternizat în atâtea colecții caracterizează timpurile, regiunile și limba bogată a Bănățeanului, care, pentru fiământările sufletului său, a trebuit să caute noi elemente de facțiune și cristalizare. Vremea baladei a trecut în Banat ca și în celelalte provincii, nici nu se mai recitează nici nu se cântă, dacă vrei să le cauți, originale bine înțeles, numai în manuscrise vechi de 20—30 de ani se mai află, scrise cu îngrijire de acei țărani, colecționari din popor, cari de dragul doinelor și romanelor nu uită și de balade.

Forma literară de astăzi e poate ultima evoluție a baladei, în forma îngrijită a epocii de avânt în literatura română.

O mare parte a baladelor bănățene e de o vechime posteroară eliberării Banatului de sub Turci și nu sunt decât reflexe asupra unei epoci bogate în fapte eroice. După subiecte se împart ele în balade mai vechi și mai noi. Cele vechi au diferiți eroi, a căror amintire n'a dispărut din cântecele bătrânești mai vechi și au trecut astfel și în epoca sec. XIX. Baladele cu subiecte superstițioase și romantice din viața intimă a poporului, în care miraculosul predomină în acele metamorfozări ale aștirilor și oamenilor, în cari misticismul și elementul etic prezintă atâtea variații din fondul sufletului bănățean—aceste balade sunt aproape în întregime din sec. XIX.

(CONTINUARE)

Tăcere...

*Doresc tăcere și am pornit s'o caut
Pe lanuri și pe a văilor strâmtoare.
Am poposit pe un deal cu turme de mioare,
Dar m'a gonit ciobanul cu alui flaut.*

*M'am dus și în codru — liniște să am,
Dar foșnetul de trunze îmi reamintea ceva,
A vremurilor urgie parcă o căuta.
Am plecat înainte, dar n'o găseam.*

*Intr'un târziu ferice fără voia mea
M'am pomenit în ținutul crucilor de lemn,
Cineva printre ele căuta un semn.
L-am întrebat. Mormântul iubitei 'și căuta.*

*Am vrut să plec, dar nevăzutul glas
Imi spunea că aici e tăcere
Sub brazdele de lut, la trista adiere
A unei garofițe sădite într'un vas.*

*O noapte am stat lâng'un mormânt
Cu crucea înegrită de a valurilor vremuri.
In zori am descifrat vechile semnuri.
Acolo dormea bunicul sub al crăcilor cânt.*

GHEORGHE NEGRU

Când am plecat.....

*O, sat ascuns între păduri legendare,
Incununat de razele de soare;
Te-am părăsit plecând pe căi răzlețe,
Dar n'am găsit decât numai tristețe.*

*Când am ieșit pe poarta străjuită,
De cei doi nuci bătrâni și de fântână,
Rămas-a tata cu privirea ațintită,
Parcă avea iar multe să-mi mai spună.*

*Răma-sa plugul în car, cu boii de plecare,
Dar n'avea cine să plece ca să are —
Căci mie mi se urise cu ogorul
Și-a plecat către orașe — al tatei feciorul!*

*Dar când cărarea mă scoase din sat,
Mă cuprinse o jale la ceea, ce-am lăsat,
Auzeam chemarea coarnelor de plug
Și vedeam privirea boilor să îi înjug.*

GHEORGHE NEGRU

Toamnă

*Acuma plouă mii de lacrimi nesecate
Ale copacilor frunze, îngălbenite și uscate.
E toamnă... Pare târzie, cu cerul în culori înourat,
Cu sufletu-ți de pustiu, gol și îndurerat.*

*Toamnă! O, cântecul de jale al vieții mele,
Ce mereu te repeși ca ceasurile grele.
...Ai râs plângând, câte o rază de soare furișând,
Pe câmpul 'ngălbenit și ars de vânt.
Și din lacrimi — ale frunzelor petale —
Ți-ai așternut singur un pat pentru visurile tale...*

SALUȘȚIA BONA

Căință

*Iartă-mi suferința
Făcându-mă strein
O clipă... de chemarea ta,
Căci mă temeam atunci
De crudul meu destin
Când celălalt
Cu ochi de demon
Te căuta.*

*Și solitar și trist
In seara aceea
Am rătăcit pe străzi
Făr'nici un rost,
De m'am trezit târziu
Pe aleea
Pe unde altădată
De-atâtea ori am fost.*

*Amintirea scenii
Atunci...
M'a torturat mai mult
Și tot ce tu
Mi-ai altoit în gând
Duios, din ochii tăi
Făcând din crez un cult
S'a spulberat așa de dureros
Pe rând.*

*Iar când ajuns acasă
Te-am privit,
Cum din rama neagră
Atât de drăgălaș râdeai,
Am rămas strein
Cu ochiul istovit
Căci nu-mi venea să cred
C'aceea tu erai.*

V. B.

Ziua Domnului

*Nori grei se târâie prin depărtări,
 Inghesuiți s'opresc iar în coclauri,
 Largi zări răsuflă lung,
 Pintre ele munții încă dorm
 Intinși... ca niște somnoroși balauri.
 Depe șira lor — de undeva .. un punct
 Iși mișcă'ncet bronzate valuri de ecou
 In-văile adânci;
 Cadențe grele murmură
 Iar pe muncele, pripore, pe stânci
 Sfărându-se 'n piosul unison
 Al lungului ecou.*

. . . . .
*Pe zidurile vechi de mucenici în schit,
 Printre firide — painjiniș de raze,
 Prin ele vălurile de tămâie
 Se 'nvolbură, se ceru în sușletele mici
 Ce în genunchi așteaptă cuvântul unui crez ..
 E ziua Domnului..
 Curată, albă — fără de prihană!..
 Din crâng în crâng s'alintă adieri de sărbătoare
 C'un psalm. ce picură 'n surdină
 Topindu-se apoi în salbe argintii de soare...*

LUCIAN COSTIN

NOTE DIN LITERATURA GERMANĂRainer Maria Rilke

Născut în 4 Decembrie 1875 în Praga. Rainer Maria Rilke e un poet austriac, care a ajuns mai târziu secretar al sculptorului Rodin în Paris.

Acest poet e un adevărat talent, dar numai în poezie.

În proză — cu toate încercările, a rămas numai începător. E un liric distins, talentat, nespus de bogat în metafoze, simplu, conciz, nepretențios, dar scapătă adesea și în bizarerii de un abstractism neînțeles, prea mistic.

Prin influența lui E. Verhaeren a devenit Rilke un mare optimist și s'a perfecționat. Rilke s'a izbit puternic de malurile spumegândé ale vieții voluptuoase din Paris și s'a transformat ca prin minune într'un epicureism fin, rafinat. Ceeace se presupunea la început, că Rilke nu va atinge culmile așteptării, nu s'a întâmplat din fericire. El e un poet de talent.

Operele sale mai importante sunt: Larenopter 1895, Traumgekrönt 1897, Advent 1898, Mir zur Feier 1900, Das Buch der Bilder 1902, Das Stundenbuch 1906.

[Dupe Hans Benzmann].

LUCIAN COSTIN

Rainer Maria Rilke:

După rugă (Nach den Gebeten)

*Eu însă simt, că toată 'n cetul mă 'ncălzesc
Și s tot mai caldă de acu, regină, de-al tău har :
Că'n fiecare seară mai săracă sânt,
Că'n fiecare dimineață mai trudnică îmi par.*

*Și de mătasa albă mâna 'mi prind și rup,
Când visele-mi sfioase, visele-mi le-aud strigând :
O, lasă-mă tu chin din chinul meu,
O, lasă-ne pe amândoi
Ca din acelaș har să ne vedem azi renăscând.*

L. COSTIN

Martin Greif

(1839—1911)

S'a născut în Speyer la 18 Iunie 1839 și a trăit la München. Martin Greif e ca și Eduard Grisebach, Arthur Fitger, Emil Prinz von Schoenaich Carolath, Heinrich Vierordt, Ferdinand Avenarius, Heinrich von Reder și Ferdinand von Saar unul din reprezentanții liricei germane de tranziție dela cea a lui Goethe.

Unii îl credeau chiar la început pe M. Greif epigon al liricei germane, ceea ce s'a și adeverit în scrisorile sale. Poeziile lui sunt concise; cu elementele cele mai simple și pregnante a ajuns el să se apropie de poezia populară, fără să fie direct influențat de aceasta. cu atât mai mult pentru că multe din poeziile sale îl tradează pe maestrul său Goethe. Prin lirismul său el e departe de cei moderni. „Stürmer und Dränger”, pentru că el era mai mare artist, mai mare poet. M. Greif e caracteristic în această privință din următoarele motive: dânsul e în legătură directă și indirectă cu reprezentanții poeziei moderne, dar numai prin mijloacele artistice, în fond el e departe de ei și aparține epocii anterioare. Aceste calități l-au scos în relief și i-au designat locul său în lirica modernă germană.

Din operele sale au apărut „Gedichte” 1868 și „Neue Lieder und Mären” 1902.

(După Hans Benzmann).

LUCIAN COSTIN

Martin Greif:

Dragoste din tinerețe (Jugendliebe)

Oare mai gândești la ziua ceea,
Când în zori de zi ne-am întâlnit
Și-apoi singuri în poiana verde
Fragezi trandafiri ne-am împletit

Ciocârlii în largurile albastre
Cântecele lor și-au început
Iară'n fund mireasma dimineții
Peste culmi o pânză și-a țesut.

Mult stam noi atuncea fața'n față,
Poate că și visători păream —
Totuși însă câteodată mâna-ți
Intr'a mea atuncea o simțeam.

Deodat' ți-ai ridicat tu ochiul,
Totu atuncea mi-ai mărturisit —
Spune-mi unde-i pacea și norocul
De când acolo ne-am întâlnit?

L. COSTIN

I R E N A

— E V O C A R E —

În străzile pustii vântul spintecă frunzișul ruginiu și mort, ce se așternuse peste noroiul întâiilor zile cu ploii și amorțeala de toamnă, trecându-l în stoluri curgătoare prin luminile felinarelor pale. Din grădini, petelele celor din urmă trândafiri de toamnă se pierd deschilibrat în gol și gândul meu obosit, alungă colbul de pe anii, a căror parfum tinerească și primăveratic s'a risipit în zilele fără odihnă și în nopți de coșmar.

Irena, nume ce readuci pierdute clipe de iubire, când din neantul amintirii te recheamă buzele, ce pățimaș te șoptesc. Nume, care ascunși blândețe și armonii cerești, tu nu știi, ca un gând și un dor își caută stăpâna toată ziua și oriunde încerc să uit buze catifelate, ce acum nu mă săruta și nu mă doresc.

Irena, ai fost mai necredincioasă decât asupriții și mai fierbinte decât dogoritorul soare al Marocului. Ai prăbușit columna clădită din clipele dragostei noastre, pe care am scăpat spiralic, deopotrivă, îmbrățișeri, suspine și nădejdi. Iar eu ți-am zidit în acelaș loc altarul eternei amintiri, unde mă'nchin și aprind îmbătătoarele miresme ale trecutului.

Îți aduci aminte, când într'o caldă noapte de August, buzele tale reci, ca șipotul din poala muntelui, mi-au prevestit despărțirea în acordurile tangoului cu evidente de plângătoare ghitară hawayană, ce ondulau dulce, estompat, în tăcerea nopții cu întâiele sărutări mincinoase? Și totuși nopțile minciunii n'au fost puține.

Îți aduci aminte de serile cu ger și strălucitoare stele glaciale, când zăpada ce-o călcam în picioare îți trimitea în liniștea de iarnă solia apropierii mele? Atunci mă iubeai încă, fiindcă mă așteptai cu un singur ochiu de geam deschis, pe unde răzbea până la mine căldura trupului tău și-a jăratecului sufocat în cenușa sobii. Adesea ori mă așteptai până târziu...

Îți aduci aminte, când te-am cunoscut. Imi furișam mâna în buzunarul lipit de mijlocu-ți, ce mai târziu se zvârcolea protestând în brațele mele, dacă buzele întârziu prea mult pe gura-ți fără respirație, când încetișor ne strecuram prin alea îmbătrânită? Atunci, parc'ar fi azi, copacii cocoșați de suflul toamnei, erau tot atât de negri, goi și fără vestmânt.

Îți aduci aminte de plimbări, emoții și complicități noștri; frunzișul și întunecul?

Îți aduci aminte de mine?

Acum fără tine drumurile mele sunt aspre aiurea cu povârnișuri ce mă dobor și mlaștini ce mă afundă. Ca și vântul ce-mi sguđuie stururile dela casa îmbătrânită, mă zbucium pribegind, căci de când te cunosc viața mi-a fost un zbucium fără odihnă, un hoinar fără căpătăiu. Iar dacă nos-

talgia mă face să trec pe ulicioara ta, în asfințit de soare, vecinele nu mai șoptesc și ochiul de geam nu se mai deschide pentru mine.

Am uitat, că dând ascultare aceloră, cari ți-au întins brațele ca să cuprinzi în ele pe altul, m'ai sacrificat mințindu-te.

Am uitat și aceea, că mi-ai spus odată, când îți doream buzele: „nu pot să viu, aștept pe cineva“.

Te iert, fiindcă tu ai dat vieții mele frumosul și suferinții sensul.

Irena, la tine mă adăpostesc cu gândul, când furtuna pustiește în toate fibrele sufletului...

Cornel Băican

Povestea mea

(Inchinată depărtării)

Voind ca să pătrund în ale tale gânduri,
Eu ți-am cerut, deși știam că nu prea e ușor,
Să-mi scrii .. de vrei .. numai câteva rânduri;
Iar tu plecând, mai întreat dac'o să-mi fie dor:
Răspunsul a fost ...nu... și te-am dorit mai mult,
Și'n vis de-atâtea ori, așa de-aproape te-am avut,
Căci zi și noapte gândul meu te-a urmărit,
Deși să te gonesc și să te uit aș fi dorit.

M'am răsvrătit de atâtea ori și poate că te-am blestemat,
Să mă răsbun prin a uita, povestea'm încercat
Și inima și gândul cu ură nu le am oțelit
Căci nimeni altul decât tine n'a fost atâta de 'ndrăgit,
Și atunci te-am întreat și eu de mă iubești;...
Răspunsul a fost.... da... și totuși știu că m'ai mințit.
De acum nimic nu mai întreb, îți cer numai să mă urăști
În schimbul dragostei nebune și al darului nemărginit.

Se pare că povestea asta noastră din trecut
Mi-e dată numai mie s'o cunosc și s'o 'nțeleg.
Sau numai eu știu să iubesc așa de mult
Ori n'am știut în dragoste pe cine să-mi aleg.
Pe tine născocitorule de chinuri și de suferinți,
De desmierdări, de dragoste nebună și dorinți.
Ce niciodată n'a dorit și nici nu a lubit,
Stăpânul dragostei făr' de început și fără de sfârșit.

Lilly Trașcă

C R O N I C A

— RASFOIND ȘI CITIND —

Broșuri

AUREL TITA: „Undeva în amintire“ (Versuri), Craiova 1935.

În colecția bibliotecii „Pământ și suflet oltenesc“ a apărut prima broșură de debut a tânărului student Aurel Tita. Din cele vr'o 16 poezii am văzut, că e vorba de un talent real. Dela prima până la ultima poezie află acea massivitate de concepție lirică, în care tânărul poet desăvârșește cu mare succes specificul liric.

Foarte fin în selecțiunea metaforelor, cu care operează liber fără stângăcii. Citez un exemplu:

Fapt divers.

Vântul și-a pierdut pașii printre
amintiri și plecări... Invinsă
Moartea vrând pe poarta vieții să intre
a găsit-o închisă. Central University Library Cluj

Linștea a căzut — băldăc — în noapte
ca o frunză desprinsă din tei;
iar în zori printre oameni și șoapte
i-au găsit cadavrul pe chei...

GEORGE NEGRU: „Pe drumul durerii“ (Versuri) București 1935.

Demult nu l-am văzut între publicații cu noutățile sale pe acest îndurerat pașitor. Știam, că are începuturi sfelnice. Într'o pauză de vr'o 5 ani îi pierdusem urma prin țară, până ce a dat semne de viață la Medjidia cu un volum de vr'o 60 de pagini. L-am citit cu atenție. D-l Negru e foarte cursiv în pașirea ideilor. Variațiunea subiectelor e un indiciu în l volum, că autorul e descătușat de primele, slioasele sale încercări. S'a întremat și timpul l-a creat; un debut cu noroc. Ce calități i-ar mai trebui poeziei sale, le pot recomanda cu marea sinceritate: profunzimea ideii, claritatea, plasticitatea. Miezul liric. Deocamdată atât.

P. MUȘOIU: „Organizarea fericirii“, traducere din Paraf-Iaval.
(Deslegarea științifică a chestiei sociale).

Probleme foarte importante are traducătorul fericit. Fericit, pentru că a aflat din sociologii străini acea ce ni trebuie nouă atât de imperios: O organizare socială rațională. În epoca noastră de refacere postbelică rațiunea fericirii e balansa cea mai sensibilă atât în așezămintele urbanistice cât și în cele rurale. Nu distanțarea socială, ci închegarea socială e inductorul principal la polul fericirii unei națiuni. Prin muncă rațională, mișcări sigure și bune, îndestularea necesităților naturale etc. etc. vom ajunge la noui teo

reme sociale. Acestea ni le reliefează autorul Paraf-Iaval și tălmăcitorul abil P. Mușoiu.

DR. EUSEB POPOVICI (Suceava-Bucovina): „Din istoricul liceului „Ștefan cel Mare“ în Suceava“, 1860—1935.

Fondat în 1860 și-a sărbătorit acest liceu jubileul de 75 ani în Octombrie 1935. Profesorul Dr. Euseb Popovici își poate revendica cu drept mândria, că a putut scrie acest anușor cu atâtea detalii istorice și obiective din trecutul liceului românesc dela fondarea sa în 1860 până în fericitele zile ale jubileului. Faima acestui liceu era mare în toată Austria, căci Românii bucovineni au putut arăta tuturor străinilor, că ei pot da floarea profesurii și cea a elevilor. Suceava a fost totdeauna mândră de acest focar stăluic al culturii noastre naționale. Dela 1860—1935 s'au părăndat vr'o 250 de profesori.

Dela primul director IOSEF MAREK și până la actualul VASILE BURDUHOS e o etapă de mari probleme ale vieții culturale-școlare bucovinene.

GHEORGHE ATANASIU: „Desmoșteniții“, roman. Ed. Cartea Românească, Timișoara 1935.

E foarte îmbucurător faptul, că după romanul ADELINA d. Gh. Atanasiu ne surprinde cu al doilea roman al său „Desmoșteniții“. Și e bine că autorul își alege subiectul al doilea chiar din mediul său — al surdo-mușilor — în care însuși e părintele sufletească ai acestora.

Voind a-l preveni pe sincerul autor cu sinceritatea unui modest estetician, vom drămuși și acest roman după justa sa valoare. Mai întâiu o observație de ordin general. În cenaclul „ALTARUL CĂRȚII“ din Timișoara nu e nime, ca să-i atragă atenția unui autor, ce prezintă lecturi din manuscrisele sale. Toți se cred atât de superiori (în frunte cu ducele M. Ar. Dan, autorul săbiuțelor și pușculițelor zise „epigrame“), că nu pot suporta chiar observații binevoitoare de estetică și critică.

Astfel și autorul „Desmoșteniților“ n'ar fi căzut în cursa atâtor lacune ale acestui roman. Unitatea acțiunii suferă mult, pelângă aceasta și claritatea expunerii. Toate figurile acțiunii sunt estompate într'un mediu de incoeziune. Deci fondul e pe un plan incolor, acțiunea tânjește în loc să vibreze. Dacă își lua autorul un model din romanele lui Mihail Sadoveanu, unde ieșea romanul său !!.

Stilul, topica romanului îl alungă pe cititor chiar dela primele pagini. A scrie un roman în stilul zorzonat al unui ziarist — stilul-jargonul unui jurnalist — nu e permis în roman. Stilul nepretențios, cursiv, mlădios, armonic și bogat în tablouri metaforice-metonimice e o mare calitate; apoi undulațiunea psihotermică a acțiunii, acestea n'au să lipsească. Când lipsesc, romanul dă greș (d-le Aurel Contrea!).

V. FLUERAȘ: „Psalmi“. București 1936.

L-am urmărit pe acest autor al „Psalmilor“ în revista „Fântâna Darurilor“ din București a Pr. Toma Chiricuță. E ciclul celor dintâi poezii, deci un debut. Și un debut bunșor.

D. V. Flueraș e foarte subtil în redarea unei idei. Și bine a făcut, că a început cu un ciclu religios, căci e ceva nepretențios în ansamblul așteptărilor noastre. O sinceritate laudabilă la fiecare subiect, nici o diversitate în prezentarea scenică. Deci un debut norocos. Trebuie să treacă însă numai deaceiașcoala grea a lirismului pentru a deveni o forță lirică. Captarea

verbului, nuanțarea substantivelor și adiectivelor în sensul suprasensorial al ideii poetice — e o Nirvană pentru viitorul poet.

Am dat de frumuseți remarcabile și pentru a-l încuraja pe autor, le citez câteva :

„Lumină,
Viața noastră, tu ești...
Senină,
pe ramuri muguri îi crești,
vină în sufletul meu, veșnic
să sălășluiești !..

(Lumină, pag. 24).

DOINA PETEANU : „Poezil“, Lugoș 1933.

Am primit târziu această broșurică, ce cuprinde primul debut din cei mai fragezi ani ai tinereții. Subiecte drăgălașe și foarte variate. Am încurajat-o de altfel pe această autoare tratând într'un articol lung în revista „SEMENICUL“ despre poezia ei, ce promite a evolua spre o concentrație mai concisă a ideii în plasticitatea, ondulațiunea și lirismul specific al acestei dificile arte. Poeta n'a rămas la poezie, căci val-vârtejul vieții i-a impus noi forme ale expresivității artistice.

Astfel m'am pomenit cu un salt mare dela poezie la romanul prim „ÎNTR'UN CĂMIN DE DOMNIȘOARE“. Fiind vorba de un roman bun, editura „Adevărul“ s'a grăbit să-i editeze și bine a făcut, căci datorită fiecărei edituri și a fiecărui scriitor e de a încuraja talentele.

ANIȘOARA ODEANU (pseudonimul) are subiectul chiar din mediul, în care și-a petrecut alți ani ai tinereții. Deci, „într'un cămin de domnișoare“ nu e un subiect banal, ci unul convențional — în care a-i fredona vieții — se cere talent pozitiv, fineță de interior și exterior. Autoarea și-a avut partea leului, căci tot sufletul românului ăi ei suflet este, cu care și-a conturat figurile și acțiunea. De un realism fin și precoce secundată, țirește că în al doilea roman vom vedea-o mai desăvârșită în concentrarea și unitatea acțiunii. Stilul și formele croite după talie, deci o nouă romancieră se ridică.

Reviste

PROMETEU, Anul II, No. 1—2, Brașov, Noiembrie—Decembrie 1935.

Revista d-lui I. Al. Bran-Lemeny trece în al II an de apariție. Partea literară e reprezentată prin I. Gr. Periețanu, Bran Lemeny, Florica Mușat, Horia Frunză, Eugen Voicu cu poezii, Proza prin Gh. Tulbure, N. Ladmiss-Andreescu, Mihail Konișes etc. Estetica și critica bine îngrijite. Cercul revistei și al colaboratorilor e tot mai mare, deci buni anguri și pentru al II an.

FĂT-FRUMOS, an. X, 1935. Cernăuți, Septembrie—Decembrie 1935.

Număr închinat lui Grigore Filimon (1869—1905), marele reformator al cooperăției în Bucovina, în epoca ce coincide tocmai cu regenerarea culturală a Românilor bucovineni. Articolul e scris foarte judicios de Aurel Morariu, fratele directorului Leca Morariu.

Articolele variate, proză-poezie de colaboratorii numeroși ai acestei fruntașe reviste în Moldova de Nord. Nu mai puțin estetic și critic, bine reprezentate prin I. E. Torouțiu, E. Valuca, P. Iroaie etc.

BIBLIOTECA METAFSHICĂ, an. III, No. 4—5, Ianuarie 1935. Craiova.
Director-fondator e distinsul teosof Mihail Drăgănescu, magistrat în Craiova.

Are și metafshica un complex de probleme, deci un vast teren de manifestare spirituală, făcând parte din filosofie. În acest număr sunt următoarele articole :

Fenomenele psihice ale mediumnității.

Petrache Lupu, scripturile și medicina.

Folosul suferințelor.

Trebuie să respingem ispitele.

Să imităm exemplele bune.

Adevăratul sentiment religios.

Teosofia, arta și evoluția sufletului, enigma vieții.

Minunile Maglavitului.

Etc.

ISVORAȘUL, an. XIV, No. 11—12. Bistrița-Mehedinți, 1935.

Mare magazin folcloric. Muzica, arta națională, folclorul, teatrul sătesc au în această revistă organul principal de publicitate, e cel mai mare și variat magazin din țară. Toate provinciile României sunt reprezentate. Revista are și o editură proprie pentru teatru sătesc, povestiri, poezii, muzică și diverse. Nici o revistă diu țară nu are un număr atât de mare de colaboratori.

Este de dorit, ca revista „Isvorașul” să aibă pagini rezerva e și celorlalte publicații, cari au material de folclor. A le trece acestea cu vederea, nu e bine.

ANALELE DOBROGEI, an. XVI, 1835.

Revistă îngrijită de prof. univ. Const. Brătescu dela universitatea din Cernăuți. E aici mai mult un buletin, fasonat în formă și fond de revistă. Probleme de arheologie, istorie, geografie și contribuții literare ai în fiecare număr. Articolele sunt vaste cu frumoase schițe, planșe etc. Poezia e slabă, câțiva modești mănuitori ai versului.

În schimb o varietate bogată de recenzii în domeniul criticii asupra multor opere străine și indigene.

E cea mai mare și mai importantă revistă dobrogeană.

FÂNTÂNA DARURILOR, an. VIII, No. 8—9, Octomvrie—Noemv. 1935.

Pr. prof. Toma Chiricuța a făcut din această publicație o fruntașă revistă religioasă. Păcat că îi lipsesc paginile bibliografiei religioase la ortodocși și celelalte confesiuni, apoi bibliografia dela teologii ortodocși din celelalte țări vecine. Nu mai puțin pagina rezervată celorlalte reviste ce ajung la redacția „Fântâna Darurilor”.

În numărul cel mai recent sunt următoarele articole :

Ființa ortodoxiei de Pr. Toma Chiricuța.

Despre francmasonerie de Dr. Gheorghiu.

Necredințioșii de Prof. D. Theodosiu.

Neputințioasele aventuri ale rațiunii de Pr. Gr. Butnariu.

Reculegerile pustnicului Ieronim de D. Nanu.

Etc.

Poezia religioasă, cu puține excepții, ca totdeauna foarte slabă.

REVISTA MEA, an. I, No. 11—12, Cluj 1935.

Director-redactor Marta de Rădulescu.

Revistă specială de acțiune viguroasă pentru regenerarea vieții sociale politice — culturale.

Are destul spațiu și pentru literatură.

Revista revistelor și ziarelor e bine îngrijită.

REVISTELE „FRUNCEA“ și „HOTARUL“.

La granița de Vest două reviste bunăsoare.

Le încurajăm pentru regenerarea acțiunii noastre antirevizioniste. D-l Al. Negură și N. Ivan sunt la postul de comandă. Să continuăm lupta acerbă înainte. Incolo n'am decât cuvinte bune pentru frumoasele străduinți ale culturalizării Banatului și Crișanei. Toți debutanții să-și găsească o ospitalitate în aceste 2 reviste. Romanul începător, poezia și celelalte să-și aibe revistele de noroc, cu bun început. Eu n'ași putea să am atâta spațiu, căci pe cei mai mulți nu i-aș putea pune decât la pagina începătorilor, chiar și pe Marcel Olin al „Hotarului“, și el debutant în alte literaturii cu șanse de noroc.

Un domnișor neorientat Miron Suru, ca și atâția alți geniali reporteri asupra mișcării literare din Banat, se complăce emfatic a schița mișcarea literară a genilor dela „Altarul Cărții“, care paradează de atâtea ori pe fastuoasa scenă a teatrului municipal din Timișoara cu hodorobeli literare, ce nici nu miroase o literatură. Cu 2—3 epigrame începe reclama și apoi strălucesc „elementele, despre cari se va vorbi cu răsunset în literatura română“.

Tot într'o revistă Timișoreană cu titlu de reclamagiu se ocupă un reporter (Silviu ?) cu scriitorul bănățean Mihail Gașpar, despre care subliniază, că nimic nu s'a scris din lipsă de condescendență. Și cea mai mare monografie până acuma asupra activității literare a lui Mihail Gașpar s'a și epuizat cu ediția I în 2—3 săptămâni. Dar ce să pretinzi dela d. Ivan ori reporterii săi, care aruncă pana cum vreau. Scriitorii consacrați sunt detractați cu intenție (rea voință!) de acești criticaștri, ce orientează fals opinia publică asupra mișcării literare. La fel e și d. A. Cosma cu reclamagii săi, puzderie de genii cu clișee grase și onorarii copioase, fără un sâmbure de realism asupra adevăratei mișcări literare în Banat.

Strălucește Timișoara de atâtea genii, cari n'au nici atâta cultură literară ori opere literare, ca să poată ocupa un scaun de secretar literar. Da, crude adevăruri pentru detractori și netalente! Onoare excepțiilor!

PĂMÂNTUL. Călărași-Ialomița. Numărul de Crăciun 1935.

Foarte frumos occidental număr. D-l Eugen Cealic e un director distins în arta publicistică de a grupa și selecționa oameni și opere. Articolul de fond al d. Cealic e magistral. Ca în fiecare număr, și în acesta poezia e minusculă față de proza foarte bine reprezentată. Octav Sargețiu, Ion Aurel Manolescu, George Valda, George Danubia, Ștefan Baciu etc. din fundăturile celor mai obscure ziare au prilej la d. Cealic de a-și manifesta stângăciile, impuritățile poeziei. Incolo bine totul în fiecare număr.

ȘANTIER, an. IV, No. 1, București 1935,

Combativă revistă, cu principii noi, frumoase și democratice. Apelează totdeauna la marile masse ale democrației. Cu mișcarea literară cam puțin se ocupă. La revista revistelor vezi aceleași defecte; se comentează după sprânceană. D-l Ion Pas ar trebui să fie mai imparțial, circumspect. Prin literatură multe idei pătrund! Numai cu batoza sociologică la oblânc o prea puțin, ba chiar unilateral!

MANIFEST, an. II, 11—12, Iași 1935.

Revistă de avangardă pentru apărarea democrației noastre. În articolul de fond „La o răspântie a istoriei românești” se reflectează poziția de astăzi a democrației de dreapta și cea de stânga. Natural cu sublinierile succesului celei de dreapta. D-l Victor Mălin are concluzii și juste și nejuste.

„Să-și amintească, însfîrșit, experiența negativă a democrației germane și cea pozitivă a democrației franceze. Cine?! Noi vom accentua, că aceste amândouă democrații de dreapta au fortificat și fortifică cetatea progresului în secolul XX, în cel mai pozitiv sens.

VIATA LITERARĂ, 1 Ianuarie 1936, București.

Articole literare de ambianță pentru cultura și orientarea scriitorului, cum ar fi cea alui Mircea Eliade.

La ce lucrează scriitorii, e o rubrică. Pe lângă numele neaoșe, ce reprezintă scrisul românesc dai iar de nume obscure de debulanți. Spre Transilvania d. I. Valerian nu aruncă ochii să-și completeze carnetul. De ce atâtea curiozități și deficiențe?

Scriitorii mari și consacrați neglijați, față de obscuri debutanți, d-le I. Valerian.

GAZETA CĂRȚILOR, No. 5—6, 7—10. Ploești 1935.

Variată și instructivă, Orientare generală, contribuți literare de specialitate. Carnetul bibliografic al României e foarte bogat, însă cu aceleași defecte, d-le Munteanu-Râmnic. Căci lipsesc la comentariu reviste fruntașe și se reliefează schimosiri ca „Curentul Fălucenean” ori „Plaiuri Săcelene” și câte mai câte. Vrei d-ta să înțelegi ori nu d-le Munteanu-Râmnic?! Nu fi parțial, căci și în Ploești ai trebui să observi lacunele!

BUCIUMUL bucureștean și cel gorjan.

Trebuia d-l G. M. Vlădescu să-și aleagă alt titlu, nu acela alui I. Buligan din Brădiceni-Gorj. D-l G. M. Vlădescu are un teren bun de eseuri și terapeutice literare. Trebuie însă să-i dea revistei altă înfățișare, mai impecabilă, nu forma de bulevard. Incolo satisface elementarele criterii ale unei reviste, foarte serioasă în tonul ei.

„Buciumul” gorjan e revistă de folclor, slab îngrijită de I. Buligan.

SĂNĂTATEA, an. XXXV, Ianuarie 1936, București.

O revistă, ce își are locul ei bine-meritat în cadrul social-igienic. Contribuții foarte valoroase ale specialiștilor noștri și a celor străini eu atâtea probleme variate de medicină, sociologie etc.

E o revistă de ansamblu social, de recomandat pe masa fiecărei familii. Rețetele răspunsurilor și îndrumărilor suut atât de necesare!

LA VIE POLIHIQUE ET LITTERAIRE. Anul III, No. 13, București, șoseaua Ștefan cel Mare, '68.

Revista are în frunte pe scriitorul „Pavel Macendonski”, fiul poetului Alexandru Macedonski. Ca avangardă franco-română are contribuții literare române și franceze.

În acest număr sunt poeme de Alexandre de Linche, Comtesse de Noailles, Jean Desgranges, Henri de Peretti della Rocca, Jehanne Ravier, Charlotte Bolleli, Alexandru și Pavel Macedonski etc.

Multe și frumoase articole. Revista e destinată celor mai culte cercuri pentru orientarea literară a societății noastre.

Ziare

ACȚIUNEA BUZĂULUI.

Am și eu un specimen de medalion din medalioanele acestui ziar. „Meritul“ e a unui neorientat George Popescu. L-a eșalonat într'un medalion pe un geniu (!) al liricei noastre „Virgil Ghiorghiu“. Auzi domnule, ce minune! Că „Fără îndoială d. Virgil Ghiorghiu este uaul dintre ce mai valoroși poeți, pe care lirica noastră contemporană îi are, poeți în care critica... și-a pus încă de timpuriu toate speranțele de viitor“. Și iată, Virgil Ghiorghiu „s'a întrecut pe sine“ cu exemplul dat de George Popescu:

M A M A

Cum să laud și să plâng tinerețea ta.
 Care a învățat un oraș întreg să scrie și să citească?
 Pașii tăi osteneau
 Scâlțați ca pentru moarte de ploie toamnei
 Lângă bărcile de hârtie ale elevelor somnoroase.
 Sub eșafodul tablei, ceasurile ți se rostogoleau
 Tăiate de sunetul recreațiilor.
 Cărei tristeți a lăcrămat buretele pe fonduri negre
 Când tu ștergeai cu mâna n'nturată o scădere?
 Pe drumul alb al firelor de păr
 Sunt parcă oile abecedarelor trecute,
 Și clasa tăl rămâne vremurilor
 Cu dimineți de rugăciuni
 Un cor de îngeri fluturând cununa premiilor
 Deasupra unei sfinte.

(Stampa II)

Și aceasta ar putea figura la mine abia la pagina începătorilor.

REFORMA. București 1935. Am primit și primul număr din Ianuarie 1936.

Seria numerilor săptămânale e totuși cu întârzieri. Fiecare număr e cu probleme bine lansate. Directorul „S. Cristovici“ și redactorul prof. Al. R. Nișulescu“ au în programul lor multe și frumoase rezoluții la toate problemele. Apărarea presei creștine față de cea iudaică-masonă e un ferment social de mare interes. Când iai la rând întreaga noastră presă, ți-i rușine de spectacolul specific masonic în presa noastră națională.

DRUM, an. I No. 10—11. Roșiori de Vede 1935.

Număr de Crăciun, foarte bogat. D-l N. Stănescu - Udrea e un bun redactor; presa provincială are în Teleorman un vajnic reprezentant. Bine face d. Stănescu-Udrea că încurajează toată mișcarea socială-economică culturală-politică. E un foarte bun mentor. Alt gest frumos e încurajarea tinerelor talente. E un număr impozant.

PRESA din Craiova, număr de Crăciun 1935.

Ziar bun sub îngrijirea președ. S. P. O. d-l Virgil Molin. Coloratură locală cu colaborarea membrilor din sindicat (Sindicatul presei din Oltenia). Certurile ar trebui să dispară, activitatea membrilor mai bine dirijată și subliniată.

Dar una îi spui și alta fac. Trebuie o schimbare radicală. Să nu fie neglijați membrii S. P. O.!

OLTENIA POLITICĂ, Craiova 1935.

Director Dr. Mihail Albu, redactor At. I. Bălănescu. Bine redactat și toate chestiunile la punct. Firește, că e vorba de interesele locale Craiovene și cele oltene.

Mari deficiențe în contactul cu ceilalți factori ai literaturii noastre. Manifestările culturale-literare din provinciile limitrofe sunt complet neglijate, d-lor Albu și Bălănescu! De ce aceasta desconsiderare?! Nu e bine, ce faceți! Parcă alții nu scriu nimic, numai Dvtră!....

CONȘTINȚA NAȚIONALĂ, Craiova.

Director-fondator-redactor e d. Grigore Bran. Un reputat ziarist al Craiovei, care și-a popularizat ziarul în toată Oltenia. Luptător dărz și fără reticențe. În viața publică se afișează neînfricat, loial și obiectiv. Sincer în toate mișcărilor și acțiunile sale. Își domină situația față de o armată de dușmani. Un model de ziarist în Oltenia!

APEL CATRE SCRITORII ROMANI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Liga Culturală secțiunea Focșani, dorind a înlătura actualele bilete pentru foi de plăcinte, care nu au nimic românesc, nici poetic, nici educativ în ele, s'a gândit să facă apel la toți acei ce simt românește și știu să-și exprime în versuri simțimintele lor, invitându-i la un congres.

Pentru acest congres Liga Culturală secțiunea Focșani, a instituit trei premii: primul de 5000 lei, al doilea de 2000 lei și un al treilea de 1000 lei.

În vederile ei, Liga Culturală secțiunea Focșani, cere următoarele:

1. O serie de cel puțin 60 de epigrame, în care:

a) să se ironizeze ceva din firea și defectele românului.

b) să se biciuiască înclinațiunile greșite pe care este gata să alunece tineretul dela sate și pătura semicultă a orașelor.

c) să se stimuleze tendințele sau idealurile către care trebuie îndrumat tineretul de azi.

d) să se poetizeze diferitele strigări și obiceiuri românești de sfintele sărbători, ce sunt caracteristice unor regiuni, cu scopul de a le face cunoscute în restul țării.

Epigramele trebuie să fie scrise în cadrul scopului pentru care sunt cerute, de a înlocui actualele bilete de foi de plăcinta.

Manuscrisele nu vor fi semnate, el vor purta un moto: iar numele autorului se va comunica într'un plic sigilat pe care să fie scris moto depe manuscris.

Manuscrisele trebuiesc trimise cel mai târziu până la 15 Aprilie 1936 la sediul Ligii Culturale secțiunea Focșani, în strada Maior Romano Nr. 5 din Focșani.

Lucrările premiate rămân proprietatea Ligii Culturale, având dreptul de a le răspândi fără nici o rezervă sau pretențiune din partea autorului.

Dacă autorul își exprimă dorința, la publicarea lucrării, se va menționa numele său ca autor, fără ca acest lucru să-i confere vreun drept de proprietate.

Rezultatul concursului se va publica până la 15 Iunie 1936 când lucrările nepremiate se vor restitui autorilor.

Vice-Președintele Ligii Culturale Secțiunea Focșani,

Doctor M. I. CONSTANTINESCU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Redacționale

Manuscrisele să fie legibile și la timp trimise.
Reviste, ziare și broșuri de schimb se vor trimite redacției:

Lucian Costin—Caransebeș

Administrative

Este o înaltă datorie morală a susține unica revistă literară a Banatului.

Administrația îi roagă insistent pe toți abonații restanțieri, ca să lichideze în cel mai scurt timp abonamentul.

A nu restitui numerele la timp, înseamnă a rămâne abonat.

Lucian Costin

Abonamente:

In țară: pentru particulari	Lei 100
pentru instituții	„ 200
In străinătate	„ 200